

Lørdag
20
Søndag
21

Ferdig på ei helg

VANSKELIGHETSGRAD:

“Kanskje virker det som et prosjekt i største laget å skulle ta ut et vindu og sette inn et nytt, men følger du rådene du får her, rekker du det fint på ei helg.”

FØR DU GÅR I GANG

Materialer

Til montering av et vindu:

- 6 stk. 7,5 x 112 mm karmskruer (et godt alternativ er skrue med hylse)
- Noen trebiter til oppklossing
- 1 vindu
- En rull 20 x 50 mm fugefilt
- 5 m 16–20 mm bunnfyllingslist
- 5 patroner byggfugemasse, for eksempel Dana 522
- 5 x 27 mm hvit framkantlist, 5 m

Pris

Materialer: ca. 400 kr. + vindu

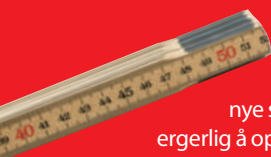
Spesialverktøy

- **Bajonettsag:** Til å sage over spiker og karm med
- **Winbags:** Justeringsputer som holder vinduet på plass i riktig posisjon mens du monterer det.

Lørdag 09:00

Mål vinduene en ekstra gang før du begynner

Før du fjerner det gamle vinduet, er det lurt å måle opp det nye som skal inn. Det er ergerlig å oppdage at det nye vinduet har feil størrelse, først når det gamle vinduet er tatt ut.

Ny serie

Allerede den første dagen kan du sette inn det nye vinduet.

OBS! Er sålbenken støpt opp i falsen på det gamle vinduet, måler du fra toppen av sålbenken.

Det viktigste er oppmålingen

Mange vinduer blir bestilt i feil størrelse fordi det er for å måle galt. Men det trenger ikke å være så vanskelig: Mål åpningen fra murstein til murstein. Trekk fra 25 mm i bredden. Trekk fra det samme i høyden, men vær oppmerksom på om sålbenken (f.eks i skifer) går opp i en fals på den gamle vinduskarmen. Gjør den det, skal du trekke fra 5–8 mm fra høyden. Er du usikker på hvordan du skal måle, tilbyr flere vindusfirmaer å måle opp for deg, for å unngå at det blir galt slik at du må begynne forfra.

Så lett skifter du vinduet

Du kan både spare på fyringskostnadene og forskjønne huset samtidig hvis du skifter ut alle vinduene med nye.

Med bare litt gjør det selv-erfaring i bagasjen er det ikke så vrient å skifte et vindu som det kanskje kan høres ut som.

Bor du i et murhus, får du bruk for en borehammer eller en god slagboremaskin. Ei bajonettsag er også en fordel, men i tillegg trenger du bare det verktøyet de fleste gjør det selv-folk har i verktøykassa – og så en god porsjon nøyaktighet.

Resultatet kan være et vakrere hus dersom du velger vinduer som står mer i stil med huset. Og i de aller fleste tilfellene vil du også spare noen fyringskostnader fordi nye vinduer med ruter av

energiglass holder bedre på varmen enn gamle vinduer med to lag vanlig glass.

Før du kan gå i gang, må du bestemme hvordan de nye vinduene dine skal se ut: Om de skal være av tre, aluminium eller begge deler – eller av plast.

Og så skal du måle opp hver enkelt vindusåpning for seg. Vinduene i huset kan se like store ut, men regn aldri med at de er det. De kan variere opp til flere centimeter i både høyde og bredde.

Den første vindusutskiftingen kan du fint klare på ei helg. Og når du først har skiftet ett, har du fått litt erfaring slik at du kan skifte resten enda raskere.

Ferdig på ei helg

Lørdag 09:30

Pass på at du ikke ødelegger veggene

Begynner du å ta ut vinduet utenfra, kan det gå hardt ut over utføringene og de innvendige veggene – skader som kan bli vanskelige å rette opp. Karmen er ofte stiftet i blomsterbrettet slik at du kanskje må løsne det først. Skjær også karmen løs fra eventuell tapet med en hobbykniv.

Lørdag 10:30

En multiskjærer gjøre arbeidet lettere

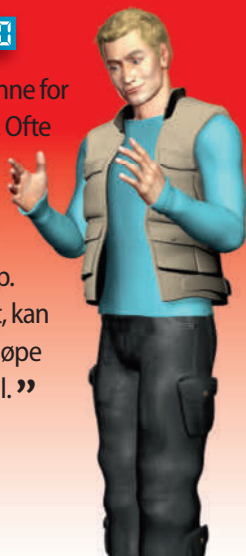
Er ruta kittet fast, kan en multiskjærer (multicutter) være til god hjelp. Den skjærer med raske, små bevegelser og kan fjerne kitt i en fart. Den kan også være til god hjelp hvis du for eksempel skal kutte en spiker eller trenger å komme til på steder der det er liten plass. På litt nyere vinduer vil rutene ofte være

festet med gummilister som normalt er noe lettere å fjerne. Listene skal bare tas av, og da vil ruta som regel følge med. Først når ruta er løftet ut, kan du begynne arbeidet med å fjerne karmen.

Lørdag 12:00

“Nå er tiden inne for å ta ut vinduet. Ofte vil det være spikret, og da er ei bajonett-sag til god hjelp. Har du ikke det, kan du eventuelt kjøpe en billig modell.”

Her var det mulig å få ut karmen hel med ruta i. Er ruta montert med gummilister, kan du normalt ta den ut først og så ta ramma etterpå.

Vinduet fjernes

Før du kan fjerne ruta og karmen, må begge deler løsnes. Glassrutene kan enten være kittet i eller være festet med gummilister. Er det brukt gummilister, er det som regel lett å fjerne disse og vippe ruta ut. Kitt er noe vanskeligere å fjerne, og vil du gjøre det enkelt, kan du la ruta sitte, og ta alt ut samtidig. Det kan du hvis du som her har et vindu som er delt i to. Når først den øverste lille ruta er ute, kan karmen skjæres i stykker, og resten av vinduet og den store ruta kan tas ut i en arbeidsoperasjon.

Bruk hansker når du begynner å arbeide nær glasset slik at du ikke risikerer å komme til skade under arbeidet.

1 Hogg vekk det innerste av underkarmen med et hoggjern. Da ødelegger du ikke blomsterbrettet og kan bruke det om igjen.

2 Fjern glasslistene. Ta alltid topplista til slutt slik at ruta ikke faller ut før du er klar. Er ruta festet med gummilister, er det ofte en fordel å skjære en gang innvendig fordi gummilista lett kan ha klistret seg godt fast på ruta.

3 Er ruta festet med kitt, kan du enten skjære mange ganger med en hobbykniv, bruke en multiskjærer eller, som vi til slutt gjorde her, ta ut karmen med ruta i.

4 Skjær over karmspikerne med ei bajonettsag. Gamle vinduer er normalt festet med spiker, og de skal sages over. Bajonettsaga skjærer også opp fugen rundt vindusrammen. Er vinduet av nyere dato, kan det kanskje skrus fri.

5 Skjær karmen fri. Toppen av karmen er det første som fjernes på dette vinduet. Ved å skjære litt skrått med stikksaga blir det lettere å få karmen ut når du brekker den fri. Du kan også bruke ei hånndsag

6 Brekk karmen fri. Det skrå snittet betyr at de to delene lett glir fra hverandre i stedet for å låse seg fast. **VIKTIG!** Vær forsiktig med å brenke med brekkjernet på hjørnene av mursteinene fordi de ofte er svært porøse.

7 Fjern den øverste delen av karmen. Du må forsikre deg om at den nederste delen av vinduet ikke følger med ut. Om nødvendig kan du kile karmen fast.

8 Fei falsen omhyggelig med en kost. Først skal du sørge for at all gammel fuge (silikon/mørtel) blir fjernet, og så skal alt støvet vekk fordi verken skum eller den nye fugen får skikkelig feste på gammelt støv.

Ferdig på ei helg

Lørdag 14:00

Oppklossingen skal få vinduet til å sitte vannrett

For å sikre at vinduet sitter vannrett, skal du rette opp underlaget. Det kan du gjøre med små stykker av trefiberplate, men det aller letteste er å kjøpe en boks med små plastklosser i forskjellige farger. Hver farge representerer en tykkelse, gule er 5 mm, røde 3 mm osv. Så kan du klosse opp i begge endene til vinduet sitter vannrett.

For å sikre at vinduet sitter vannrett, skal du rette opp underlaget. Det kan du gjøre med små stykker av trefiberplate, men det aller letteste er å kjøpe en boks med små plastklosser i forskjellige farger. Hver farge representerer en tykkelse, gule er 5 mm, røde 3 mm osv. Så kan du klosse opp i begge endene til vinduet sitter vannrett.

Søndag 10:00

Hold kulda ute med isolasjon hele veien rundt

Når vinduet er satt inn, skal du isolere hele veien rundt. Du kan kjøpe fugefilt som er dimensjonert til formålet. Men har du allerede noe Rockwool eller lignende, kan du skjære det til og stappe det inn mellom muren og karmen. Men glem ikke at det skal være plass til en fuge etterpå.

Søndag 11:00

“Til slutt skal du ha den innvendige siden til å se pen ut. Det kan virke som en detalj, men det kan ta tid å få det til. Heldigvis haster det ikke når vinduet er satt inn.”

Vinduet settes inn

Legg oppklossingen 3 cm bak framkanten av karmen slik at det er plass til en fuge.

1 Oppklossingen under er svært viktig for et godt resultat. Legg et rett tre-stykke under et vater slik at du kan nå hele bredden. Legg inn isolasjon.

2 Sett vinduet på plass. Oppklossingen under skal passe med at du nå har en fuge øverst (cirka 12–15 mm), og det samme på sidene. Her som vindusåpningen buer litt opp, nøyer vi oss med 7–8 mm fuge ute i de øverste hjørnene.

3 Hold vinduet fast med kiler eller winbags. Sjekk at karmen sitter loddrett og vannrett. Bor opp med et 6 mm trebor i vindusfalsen, og bor så med et 6 mm murbor i mursteinene. Skru fast med 7,5 x 112 mm karmskruer.

4 Sjekk vinduet når du har montert de to øverste skruene: Heng på rammene, og sjekk at de ikke henger skjevt slik at det er ulik avstand til muren øverst og nederst.

Festing

Det må høyst være 90 cm mellom skruene.

1 Sett fast de siste fire skruene når karmen sitter der den skal. Det skal sitte tre skruer i hver side av karmen. Når du skrur i falsen, slipper du å sparkle og male skruerhull.

2 Skum eventuelt fast vinduet punktvis som ekstra gardering spesielt der de gamle steinene er litt porøse. **VIKTIG!** Bruk vernebriller og hansker når du arbeider med skum.

Isolering og fugging

1 Stapp inn isolasjon mellom muren og karmen. Bruk en smal pinne slik at du får den helt inn. Det bør stappes slik at det er cirka 4 cm ut til framkanten av karmen. Da blir det plass til bunnfyllingslist og fuge, uten at disse berører isolasjon.

Fugen under vinduet skal ligge min. 5 mm bak framkanten på karmen slik at regnvannet kan dryppe av.

2 Press inn bunnfyllingslista mellom muren og karmen. Bunnfyllingslista skal sikre at fugen får feste på sidene. Da fungerer den best. Det bør være plass til ca. 1 cm fuge. Legger du bunnfyllingslista nøyaktig, letter det fuggingen.

3 Legg en fuge rundt hele karmen. Arbeidet går lettere om du kjøper en god byggfugemasse og er nøyaktig når du legger den. Ikke alle billige byggfugemasser er like gode.

4 Jevn fugen med en fugepinne. Det går best når pinnen er mettet av vann med oppvaskmiddel. Sett den derfor i såpevann seinst dagen i forveien slik at den ikke henger fast i fugemassen og trekker den av.

5 Innvendig: Her er det viktigere enn utvendig at det blir lufttett. Bruk bunnfyllingslist og egnet fugemasse. Her har vi beholdt blomsterbrettet og utføringen, og dekker med ei ferdigmalt 6 x 27 mm list med små dykkertspiker.

6 Tett hullene etter dykkertspikrene med litt akrylfugemasse på pekefingeren – bare trykk litt i hullet slik at det blir helt skjult.

“ Det aller viktigste når du setter inn vinduer, er presisjon. Du skal måle nøyaktig opp før du bestiller vinduene, og du skal sette dem nøyaktig inn når du får dem levert. Da kan du glede deg over et perfekt resultat.

Så fint ser det nye vinduet ut, og isolasjonsverdien er vesentlig forbedret.